

BELEIDSAANBEVELINGEN VANUIT HET PARTNERSCHAP VAN HET RIGHT 2 LEARN PROJECT, ESF - EQUAL, 2005 - 2007

1. Inleiding

Het Right 2 Learn- project (R2L)¹ wordt ontwikkeld binnen het kader van het Europese EQUAL-programma (ESF), onder zwaartepunt 5 'asielzoekers'.

Binnen deze experimenteerruimte ontwikkelt De Overmolen vzw (projectpromotor) 15 specifieke en aangepaste opleidingsmodules voor asielzoekers die recht hebben op materiële hulp en die in de opvangstructuren verblijven.

De Overmolen wordt hierbij bijgestaan door drie belangrijke partners in de opvang van asielzoekers (met name Fedasil - Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers - , Rode Kruis-Vlaanderen en Vluchtelingenwerk Vlaanderen), door Citizenne/ Vormingplus.Brussel vzw en ten slotte door het Regionaal Integratiecentrum de Foyer te Brussel (RICFB), een adviserende partner.

Dit partnerschap heeft op basis van de projectervaringen enkele beleidsaanbevelingen geformuleerd met betrekking tot asielzoekers en educatie. Deze aanbevelingen werden geformuleerd met het oog op de verbetering van de kwaliteit van de opvang van asielzoekers, op de ontwikkeling van een educatief voortraject voor deze 'nieuwkomers' en op de afstemming tussen het aanbod van de opleidingswereld en de noden van deze doelgroep.

Wanneer hier over 'asielzoekers' wordt gesproken, gaat het over de asielzoekers die verblijven in de opvangstructuren. Deze beleidsaanbevelingen kwamen tot stand vanuit de ervaringen binnen het project Right 2 Learn met de doelgroep 'asielzoekers'. Asielzoekers zijn echter niet de enige begunstigden van de opvang. Er zijn nog andere categorieën van vreemdelingen die in de opvangstructuren verblijven.² We zijn van mening dat deze andere categorieën van vreemdelingen dezelfde rechten moeten genieten als asielzoekers voor al die rechten die verenigbaar zijn met hun verblijfsstatuut. In de concrete beleidsaanbevelingen verder in deze tekst pleiten we er daarom voor dat het recht op vorming en opleiding wordt toegekend aan alle begunstigden van de opvang.

Het project is voornamelijk operationeel in Vlaanderen en gedeeltelijk in Brussel, de aanbevelingen zijn dan ook op deze context geënt.

Alvorens in te gaan op de aanbevelingen wordt eerst de context geschetst waarbinnen dit project tot stand is gekomen, waarna de huidige ontwikkelingen binnen het asiellandschap in België volgen.

¹ Zie bijlage: projectvoorstelling R2L- project

² Tot de begunstigden van de opvang behoren naast de asielzoekers ook de volgende categorieën van personen:

1° de buitenlandse minderjarigen die met hun ouders illegaal op het grondgebied verblijven,

2° de niet-begeleide buitenlandse minderjarigen,

3° de personen aan wie een verlenging van de materiële hulp kan worden toegekend en die zich in één van de volgende situaties bevinden:

(1) ofwel zijn er medische redenen die de personen verhinderen gevolg te geven aan hun bevel om het grondgebied te verlaten

(2) ofwel zijn er motieven van overmacht die de personen verhinderen gevolg te geven aan hun bevel om het grondgebied te verlaten

(3) ofwel hebben deze personen een familielid of een persoon die over hen de voogdij uitoefent die nog recht heeft op materiële hulp

(4) ofwel hebben deze personen zich geëngageerd tot vrijwillige terugkeer.

2. Context van het project

2.1. Grote nood aan educatie bij asielzoekers ...

Het project Right 2 Learn bouwt verder op de resultaten van het Samira-project uit de eerste Equalronde³ waarbinnen de relatie tussen de opleidingswereld en de opleidingsbehoeften bij asielzoekers reeds werd onderzocht. Dit kwalitatief onderzoek *“Asielzoekers op de arbeidsmarkt? Een gemiste kans”*⁴ uitgevoerd door Vluchtelingenwerk Vlaanderen toont aan dat asielzoekers een significante behoefte hebben aan educatie, ongeacht de concrete invulling ervan. Educatie is tevens een recht dat werd verankerd in de Belgische grondwet⁵ en in een aantal internationale verdragen⁶.

De nood aan educatie bij de asielzoekers werd tevens vastgesteld door de andere partners in het Right 2 Learn- project. In hun dagelijkse contacten met de doelgroep wordt de vraag naar vormingen en opleidingen veel gesteld.

Dat de meerderheid van de asielzoekers graag een vorming/ opleiding wil volgen, indien zij daartoe de mogelijkheid krijgen, kwam eveneens naar voor uit het “behoefteonderzoek”⁷ uitgevoerd door Vluchtelingenwerk Vlaanderen in het kader van Right 2 Learn. Voor de meeste ondervraagde asielzoekers is de onzekerheid door de precaire situatie waarin zij zich bevinden en een overvloed aan “vrije” tijd, één van de redenen om deel te nemen aan (vormings- of opleidings-)activiteiten. Hun autonomie is veelal beperkt (vb. koken, wassen, boodschappen doen, ... wordt in hun plaats gedaan). Dit geeft hen veel tijd om te piekeren over hun situatie. Het volgen van vormingen of opleidingen is zinvol en geeft hen nieuwe positieve impulsen en een grotere eigenwaarde.

Ook halen asielzoekers de voorbereiding op een mogelijke tewerkstelling in de toekomst aan als reden om een bepaalde vorming/ opleiding te willen volgen. Zij willen zich voorbereiden op de arbeidsmarkt van België door het volgen van onder andere beroeps- en taalopleidingen. Zij willen geen tijd verliezen. In het volgen van opleidingen zien zij ook de mogelijkheid om via interactie met andere deelnemers de Nederlandse taal te oefenen. Andere redenen om een vorming/ opleiding te volgen zijn de sociale contacten die men legt tijdens het volgen ervan. Aangezien asielzoekers alleen of met het gezin aankomen in een totaal nieuwe leefwereld is de uitbouw van een netwerk is voor hen zeer belangrijk.

Ook voor de asielzoeker die uiteindelijk niet erkend wordt als vluchteling, en ook niet in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming, kan het volgen van vormingen/ opleidingen tijdens de asielaanvraag een positieve impuls en meerwaarde zijn bij terugkeer naar het land van herkomst.

2.2. Een grote nood ... maar een belemmering van de toegang tot het vormings- en opleidingsaanbod

Tegenover de grote vraag naar educatie staat een beperkte toegang tot het vormings- en opleidingsaanbod. Het ontbreekt op dit ogenblik nog aan een concrete invulling van het kader dat voorzien is in de nieuwe opvangwet om op structurele wijze een aangepast vormings- en opleidingsaanbod te voorzien.

De belemmering van de toegang geldt zeker voor beroepsopleidingen, voor taalopleidingen en andere opleidingen binnen het volwassenenonderwijs kunnen asielzoekers veelal terecht in het reguliere circuit.

2.2.1. Intern aanbod

In de collectieve opvangstructuren wordt het aanbod hoofdzakelijk verzorgd door vrijwilligers. Zij verzorgen lessen Nederlandse taal, ICT en ook vaak Frans of Engels. Ondanks hun inspanningen is het aanbod niet constant aanwezig, soms te weinig frequent en onvoldoende aangepast aan de verschillende subgroepen (analfabeten, andersalfabeten, verschillen in opleidingsniveau, e.a.).

³ De Overmolen vzw, Samira project, ESF - EQUAL, 2002 - 2004

⁴ Maart 2003, beschikbaar bij De Overmolen vzw en Vluchtelingenwerk Vlaanderen

⁵ Belgische grondwet, artikel 24 §3

⁶ Universele verklaring van de rechten van de mens van 10/12/1948, artikel 26.1 en het aanvullend protocol bij het Europees Verdrag van 20/3/1952 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, artikel 2

⁷ Behoefteonderzoek: zie bijlage

2.2.2. Extern aanbod

De effectieve toegang tot het volgen van vorming/ opleiding in het reguliere aanbod is beperkt en dit om tal van redenen:

A. Toegang tot beroepsopleidingen

Artikel 12 van de Europese opvangrichtlijn⁸ voorziet de mogelijkheid dat de lidstaten de toegang tot beroepsopleidingen verlenen onafhankelijk van de toegang tot de arbeidsmarkt. Van die mogelijkheid is in België momenteel nog geen gebruik gemaakt.

In België is de toegang tot de beroepsopleidingen door de Gemeenschappen georganiseerd. Het zijn dus de Gemeenschappen die de reglementering daarover uitwerken. De beroepsopleidingen hebben duidelijk tot doel te leiden tot arbeid in loondienst. "Asielzoekers in de hervormde asielprocedure komen echter niet in aanmerking voor een arbeidskaart en kunnen dus niet werken. De normale voorwaarden om zich te kunnen inschrijven bij de VDAB of ACTIRIS zijn een geldig verblijfsstatuut en het recht op werk. Asielzoekers in de hervormde asielprocedure hebben dus geen toegang tot de beroepsopleidingen georganiseerd door de Gemeenschappen".⁹

De toegang voor asielzoekers tot enerzijds de arbeidsmarkt en anderzijds de beroepsopleidingen is in de hervormde asielprocedure nog niet geregeld. Twee belangrijke wijzigingen zorgen ervoor dat de bestaande reglementering voor de tewerkstelling van asielzoekers zal aangepast moeten worden.

Eenzijds is er de wijziging van de asielprocedure waardoor de categorie van ontvankelijk verklaarde asielzoekers komt weg te vallen.¹⁰

Anderzijds is er de opvangrichtlijn. De bepalingen in artikel 11 van de opvangrichtlijn omtrent de toegang tot de arbeidsmarkt zijn momenteel nog niet omgezet. Het is dus nog onduidelijk of, wanneer en hoe asielzoekers toegang zullen hebben tot de arbeidsmarkt in de hervormde asielprocedure.

Asielzoekers in de hervormde asielprocedure kunnen momenteel niet langer werken in loondienst.¹¹ Asielzoekers waarvan de asielaanvraag ontvankelijk werd verklaard voor 1 juni 2007 mogen wel nog als werknemer aan de slag met een arbeidskaart C totdat een beslissing is genomen over hun asielaanvraag.

B. De toegang tot het volwassenenonderwijs

Cursisten die op het moment van hun inschrijving materiële hulp genieten zoals bedoeld in de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen genieten een vrijstelling van inschrijvingsgeld voor het volwassenenonderwijs.¹² Dit is een goede zaak voor asielzoekers en andere begunstigden van de opvang die reeds een tijdje in België verblijven en een goede kennis van het Nederlands hebben. Voor asielzoekers die voor het eerst in België toekomen duurt het een tijd vooraleer zij Nederlands verwerven. Dit maakt een snelle doorstroom naar de opleidingen van het volwassenenonderwijs niet evident.

De **kostprijs van cursusmateriaal**, de **onbekendheid van de vormings- en opleidingswereld bij de asielzoekers**, de **taal** waarin de cursus wordt gegeven (Nederlands), de **beperkte instapmomenten**, de **locatie** (vervoer: zowel kostprijs als praktisch), problemen bij het vinden van **kinderopvang** en de **onbekendheid van de doelgroep** bij de vormings- en **opleidingsverstrekkers** belemmeren de effectieve instroom in reguliere opleidingen. Ook het opvangbeleid en het vormingsbeleid van de opvangstructuur en de opleidingsmogelijkheden in de omgeving bepalen of de asielzoeker al dan niet een opleiding kan aanvatten.

⁸ Richtlijn 2003/9/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot vaststelling van minimumnormen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten.

⁹ Zie behoefteonderzoek uitgevoerd in het kader van 'Right 2 Learn' door Vluchtelingenwerk Vlaanderen. September 2006.

¹⁰ De wetten van 15 september 2006 zorgen voor een grondige hervorming van de asielprocedure.

¹¹ De toegang tot de arbeidsmarkt voor asielzoekers is voor arbeid in loondienst momenteel geregeld door het koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

¹² Zie artikel 109, §3, °2 van het nieuwe decreet op het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007.

C. De toegang tot vorming in de door het ministerie van Cultuur gesubsidieerde sociaal- culturele vormingsinstellingen

De reglementering over de vormingen aangeboden door de door het ministerie van Cultuur gesubsidieerde vormingsinstellingen, voornamelijk Volkshogescholen en gespecialiseerde vormingsinstellingen, valt eveneens onder de bevoegdheden van de gemeenschappen. Er is aan Vlaamse kant geen wettelijke vereiste van legaal verblijf voor de toegang tot deze vormingen. Er werden echter nog geen maatregelen getroffen om de toegang van asielzoekers tot deze vormingen te vergemakkelijken of te verhogen.

2.3. Het belang van educatie

De positieve invloed van educatie op een persoon in het algemeen hoeft niet te worden beargumenteerd. Toch wel enkele opmerkingen die het belang van educatie onderstrepen voor de doelgroep van de asielzoekers.

Vorming, opleiding en onderwijs in eerste fase van de procedure zorgen voor:

- 2.3.1. **een zinvolle dagbesteding** tijdens de behandeling van de asielaanvraag. Deze personen hebben zeer beperkte middelen (enkel materiële hulp en een beetje zakgeld) en mogelijkheden doordat hun rechten beperkt zijn.
- 2.3.2. **bereidt asielzoekers voor op een eventuele integratie** in onze complexe samenleving. In het geval dat asielzoekers worden erkend als vluchteling of het statuut van subsidiaire bescherming bekomen zijn een basiskennis van het Nederlands (Frans) en competenties om in te stromen op de arbeidsmarkt zeer belangrijke factoren. De Belgische samenleving is er bij gebaat om potentiële nieuwkomers vanaf het eerste moment een soort voortraject aan te bieden.
- 2.3.3. **is een meerwaarde bij terugkeer.** Het volgen van een vorming/ opleiding kan ervoor zorgen dat de afgewezen asielzoekers bij hun terugkeer naar het land van herkomst hun verblijf en ervaringen in België niet als één grote mislukking zien maar met hun nieuwe interesse of vaardigheid aan de slag kunnen.
- 2.3.4. **komt ten goede aan de verdere ontwikkeling als persoon.** Vormingen en opleidingen kunnen helpen voorkomen dat mensen wegglijden in de passiviteit en terechtkomen in een negatieve spiraal. Vorming en opleiding geeft hen nieuwe impulsen, nieuwe ideeën en draagt bij tot de activering van de persoon.
- 2.3.5. draagt op verschillende manieren bij tot een **aangenamer levensklimaat en een meer positieve sfeer binnen de opvangstructuren.** In collectieve opvangstructuren leven zeer vele mensen met verschillende achtergronden samen. Zij bevinden zich allemaal in een moeilijke en stressvolle periode wat kan leiden tot spanningen. Het samen volgen van een vorming/opleiding geeft mensen een aanleiding en een onderwerp om over te communiceren. Ze leggen contacten en bouwen netwerken uit.

Vanuit deze context en overtuiging is Right 2 Learn gegroeid. Binnen dit project worden 15 opleidingsmodules uitgewerkt die op het vlak van inhoud, methodiek en organisatie aangepast zijn aan de specifieke kenmerken van de doelgroep.¹³

¹³ Zie bijlage: projectvoorstelling Right 2 Learn

3. Ontwikkelingen binnen het asiellandschap

De wetten van 15 september 2006¹⁴ zorgen voor een **grondige hervorming van de asielprocedure**. Het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen zal in één keer zowel de ontvankelijkheid als de gegrondheid van de asielaanvraag onderzoeken. De categorie van ontvankelijk verklaarde asielzoekers komt dus weg te vallen. De hervormde asielprocedure is volledig in werking getreden op 1 juni 2007. Er werd eveneens een **subsidiair beschermingsstatuut** ingevoerd, in uitvoering van een Europese richtlijn, waardoor personen die niet onder de criteria van de Conventie van Genève vallen maar toch nood hebben aan internationale bescherming, een volwaardig statuut zullen krijgen. Sedert de invoering van het subsidiair beschermingsstatuut is iedere asielaanvraag een dubbele aanvraag. De asielinstanties oordelen automatisch over zowel de vluchtelingenstatus als over subsidiaire bescherming.

Parallel met de hervorming van de asielprocedure, werd de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen goedgekeurd. Daarmee werd de richtlijn 2003/9/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot vaststelling van minimumnormen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten (gedeeltelijk) omgezet in Belgisch recht. De opvangwet bevat de algemene principes die de basis vormen van de 'asielopvang'. De wet waarborgt materiële opvang, via de opvangstructuren, gedurende de volledige duur van de procedure. Ook opleidingen worden hierin expliciet vermeld:

'Artikel 35. Onverminderd de naleving van de regels inzake de toegang tot beroepsopleidingen worden er cursussen en opleidingen voorgesteld aan de begunstigde van de opvang die door de opvangstructuur of door derden georganiseerd worden.'

Ook opleidingen in het kader van een programma voor vrijwillige terugkeer worden vermeld.¹⁵

4. Beleidsaanbevelingen: recht op vorming en opleiding voor personen met recht op materiële hulp!!

Educatie voor asielzoekers en de andere categorieën van vreemdelingen in de opvang zorgt voor een zinvolle dagbesteding, bereidt hen voor op een eventuele integratie en is een meerwaarde bij terugkeer, komt ook de verdere ontwikkeling van de persoon ten goede en draagt bij tot een aangename levensklimaat binnen de opvang. Dit maakt het aangewezen dat de begunstigten van de opvang effectieve toegang krijgen tot vormingen en opleidingen.

We pleiten ervoor dat alle begunstigten van de opvang recht hebben op het volgen van vormingen en opleidingen binnen het reguliere circuit van de Gemeenschappen. Daarnaast vragen we de volgende federale regering werk te maken van een concrete invulling van artikel 35 van de opvangwet.

Het recht op vorming en opleiding is zeer algemeen. Toch willen wij na een korte schets van de ervaringen binnen Right 2 Learn twee meer specifieke aanbevelingen naar voor brengen waarin dit recht op vorming en opleiding meer toegespitst wordt op de doelgroep van asielzoekers en andere personen met recht op materiële hulp:

¹⁴ De wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot de oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

¹⁵ Artikel 54: 'Het Agentschap ziet erop toe dat de begunstigde van de opvang toegang krijgt tot een programma voor vrijwillige terugkeer naar zijn land van herkomst of naar een derde land. Dit programma evenals het kader waarbinnen het uitgevoerd wordt, worden vastgelegd door de Koning. Het bestaat onder meer uit aangepaste opleidingsmodules evenals uit de tenlasteneming van de reiskosten en, desgevallend, uit een begeleiding bij de herintegratie in het land van herkomst of een derde land. Met het oog hierop kan het Agentschap overeenkomsten afsluiten met derden.'

4.1. Ervaringen binnen het project Right 2 Learn

Wat de **samenstelling van het programma** betreft heeft Right 2 Learn een positieve ervaring met een **pakket dat bestaat uit 3 luiken die onderling versterkend werken**:

- (1) een initiërende opleiding in een beroepssector (vb. haartooi, EHBO en oriëntatie in de gezondheidszorg, kleinschalig ondernemersschap/ microkredieten, lesgever, elektriciteit, ECDL¹⁶, kindercare, automechanica, snit en naad, ouderenzorg, schilderen, reparatie van elektrische toestellen, schrijnwerkerij, mediatraining, PC- hardware)
- (2) een informatie- en oriëntatieluik (waarin essentiële informatie wordt meegegeven over onder andere de Belgische samenleving, de asielprocedure, de vormings- en opleidingsmogelijkheden, informatie opzoeken op het internet e.a.).
- (3) persoonsgerichte vorming (empowerment van de doelgroep¹⁷: het werken aan de verhoging van de handelingsbekwaamheid en het probleemoplossende vermogen en dit binnen een kader van uitwisseling en het leren van elkaar).¹⁸

Deze onderdelen worden bij voorkeur allemaal aangeboden, los van of in combinatie met elkaar.

- **De initiërende opleiding in een beroepssector staat echter centraal en is prioritair in het pakket.**
- Het informatie- en oriëntatieluik kan een onderdeel vormen van de taak van de begeleiding van de opvangstructuren. De informatie kan gedifferentieerd en op gepaste momenten worden aangereikt.
- De persoonsgerichte vorming kan op alle momenten van de opvang worden aangeboden. Omwille van praktische redenen leent de periode van de collectieve opvang zich het best voor het aanbieden van dit pakket.

4.2. Er moet een apart specifiek en aangepast educatief aanbod voorzien worden voor de begunstigden van de opvang

4.2.1. Aangepast betekent rekening houdend met:

- de precaire verblijfssituatie,
- de vaak beperkte kennis van de landstalen in België,
- een kans op een verblijfsrecht van bepaalde of onbepaalde duur,
- een mogelijke uitwijzing,
- het opleidings- en ervaringsniveau van de individuele asielzoeker
- de woonsituatie in diverse collectieve of individuele opvangstructuren (Federale opvangcentra, opvangcentra van het Rode Kruis Vlaanderen, lokale opvanginitiatieven van het OCMW, kleinschalige opvanginitiatieven van o.a. Vluchtelingenwerk Vlaanderen, e.a.),
- hun verblijf in een land waar zij niet in zijn opgegroeid en waarvan hun kennis beperkt is (mensen, taal, cultuur, ...).

4.2.2. Dit educatief aanbod kan als volgt vorm krijgen:

- aangepaste opleidingen op maat van verschillende subgroepen die specifieke opleidingsbehoeftes hebben: vrouwen, jong volwassenen, kortgeschoolden, hooggeschoolden ...
- korte, intensieve opleidingen met een oriënterend karakter in verschillende beroepssectoren of algemeen vormend, in een contacttaal¹⁹ (zijnde Frans, Engels, Duits of zelfs Arabisch),

¹⁶ ECDL. European Computer Driving License

¹⁷ Empowerment in het kader van EQUAL betekent dat alle organisaties die betrokken zijn bij een project over gelijke rechten beschikken om ten volle aan het besluitvormingsproces en de uitvoering deel te nemen. Ook de finale doelgroep dient bij het project betrokken te worden. Zo kunnen de wensen en behoeften van deze groepen ten volle aan bod komen.

¹⁸ De deelnemer evolueert naar 'deelhebber' van het eigen vormingsproces en beheert mede zijn eigen vormingsproces

- opportuniteit van de opleiding in het kader van terugkeer met de voorkeur voor breed inzetbare vaardigheden,
- verder bouwend op de reeds aanwezige competenties.

4.2.3. Aangepaste taalopleidingen

Naast opleidingen in contacttalen is het eveneens aangewezen om taalopleidingen te voorzien (Nederlands, Frans, Duits, Engels, e.a.). *Motivering:*

- het aanleren van één van de landstalen verlaagt drempels bij een eventuele doorstroming naar het reguliere opleidingsaanbod.
- het aanleren van internationale talen kan een meerwaarde zijn bij eventuele terugkeer.
- een betere taalkennis kan de begunstigden van de opvang helpen uit hun isolement te treden, sociale contacten te leggen en aldus een eerste stap te zetten naar de integratie in onze maatschappij.
- het aanleren van een nieuwe taal is een lang proces, daarom is het van groot belang dat de begunstigden van de opvang snel aansluiting kunnen vinden bij een gepaste taalopleiding.

4.3. De begunstigden van de opvang moeten kunnen instappen in het bestaande aanbod

De projectervaring toont aan dat er een **grote vraag is naar vervolgopleidingen**.

De motivatie en interesse bij de deelnemers is zeer groot bij aanvang en groeit naarmate de cursus vordert en hun zicht op het bestaande opleidingsaanbod en de specifieke arbeidsmarktsector vergroot.

Bijna alle deelnemers spreken de wens uit om hun educatief traject verder te zetten in het reguliere vormings- en opleidingsaanbod. Ook los van de aangepaste opleidingsmodules in het kader van Right 2 Learn wordt de vraag naar (vervolg)opleidingen veel gesteld.

Na een (intensief) taaltraject, eventueel gekoppeld aan een module uit het aangepaste opleidingsaanbod, uitgewerkt binnen het kader van Right 2 Learn (en deels ook Samira) moet de begunstigde van de opvang **effectief kunnen instappen** in een vorming/ opleiding uit het reguliere opleidingscircuit, in beroepsgerichte opleidingen als in het sociaal-culturele aanbod.

Maatregelen:

- Toekenning van het inschrijvingsrecht voor de beroepsopleidingen
- Terugbetaling van kosten verbonden aan het volgen van een opleiding in het volwassenenonderwijs: bijvoorbeeld voor het cursusmateriaal
- Terugbetaling van de vervoersonkosten
- Bekendmaking van de doelgroep bij de opleidingsverstrekkers: door (1) sensibiliserende acties naar en ondersteuning van de opleidingsinstanties en haar lesgevers en door (2) het opnemen van het onderwerp 'diversiteit' en aandacht voor kansengroepen in de opleiding tot leerkrachten
- Voorzien van individuele begeleiding aan asielzoekers in een educatief voortraject, bijvoorbeeld door de vormingsmedewerker van de opvangstructuur

¹⁹ Het gebruik van contacttalen maakt dat deelnemers sneller in een educatief traject kunnen instappen, de keuze voor deze of andere talen is afhankelijk van de herkomstlanden

5. Concretisering van de beleidsaanbevelingen aangepast aan de nieuwe asiel- en opvangwet

De nieuwe asielwet heeft als doel om de individuele procedures in maximum 1 jaar af te ronden. De hele asielprocedure heeft de asielzoeker recht op materiële steun. Na vier maanden verblijf in een collectieve opvangstructuur kan de asielzoeker een aanvraag indienen voor doorstroom naar een individuele opvangstructuur. Het recht op werk en de daaraan gekoppelde beroepsopleidingen en het recht op inburgering voor asielzoekers is momenteel nog niet geregeld.²⁰

Het educatief traject dat het partnerschap van het Right 2 Learn project voorstelt, wordt in twee delen opgesplitst, analoog aan de termijn dat de asielzoekers verblijven in de collectieve opvangstructuren (de opvangcentra), zijnde vier maanden, en de tijd die daarop volgt tot het einde van de asielprocedure waarop de asielzoekers verblijven in een individuele opvangstructuur.

Bij aanvang (in de collectieve opvang) wordt de asielzoeker **gescreend** in een intakegesprek met de vormingsmedewerker op zijn professionele en educatieve achtergrond, zijn noden en interesses, zijn talenkennis...

Afhankelijk hiervan wordt een **taalopleiding** gestart en wordt een **specifieke aangepaste opleidingsmodule aangeboden** (bestaande uit een korte beroepsgerichte opleiding, in contacttaal met oriënterend karakter, ...) ²¹

- Het informatief luik en het persoonsvormend luik kunnen zowel in de eerste fase als in de tweede fase van de opvang aangeboden worden.
- Het informatie- en oriëntatieluik kan een onderdeel vormen van de taak van de begeleiding van de opvangstructuren. De informatie kan gedifferentieerd en op gepaste momenten worden aangereikt.

In een **tweede fase** kan een **(vervolg)opleiding worden aangevat**.

Hierbij zijn 2 mogelijkheden:

- Ofwel start de asielzoeker in het specifiek, aangepast aanbod.
- Ofwel stroomt de asielzoeker door (na deelname aan het specifieke, aangepast aanbod) naar het reguliere vormings- en opleidingsaanbod.

Ook kunnen de taalopleidingen worden verder gezet **vanuit de individuele opvangstructuur**.

Het **einde van de asielprocedure leidt tot terugkeer** (al dan niet vrijwillig binnen het REAB programma) **of tot de toekenning van een verblijfstatuut**.

²⁰ Het recht op beroepsopleidingen is momenteel gekoppeld aan het recht op het werk, hoewel dit niet zo hoeft te zijn. Artikel 12 van de Europese opvangrichtlijn stelt immers dat: "Ongeacht of de asielzoeker toegang tot de arbeidsmarkt heeft, kunnen de lidstaten hem toegang verlenen tot een beroepsopleiding." Het recht op beroepsopleidingen kan dus als een apart recht worden gezien naast het recht op toegang tot de arbeidsmarkt en het recht op een inburgeringsprogramma.

²¹ Zie 4.2. een aangepast educatief aanbod

CONTACTGEGEVENS RIGHT 2 LEARN- PROJECT

Projectpromotor:

De Overmolen vzw:

Anne Bogaert: coördinatie "Right 2 Learn"- project.

Cellebroersstraat 16, 1000 BRUSSEL

www.deovermolen.be

Tel: + 32 (0) 550 10 76 (direct) + 32 (0)2 513 09 99 (permanentie). Fax: +32 (0)2 503 32 22

Mobiel: + 32 (0)494 63 92 97

E- mail: anne.bogaert@deovermolen.be

Fedasil:

Contactpersoon: Sarah Verdonck. Tel: 02/213 43 64. www.fedasil.be, sarah.verdonck@fedasil.be

Vluchtelingenwerk Vlaanderen:

Contactpersoon: Phil Loncke. Tel: 02/274 00 20. www.vluchtelingenwerk.be, phil@vluchtelingenwerk.be

Rode Kruis Vlaanderen, dienst opvang asielzoekers:

Contactpersoon: Els Claes. Tel: 015/ 44 35 51. www.rodekruis.be, els.claes@rodekruis.be

Citizenne/ Vormingplus.Brussel vzw:

Contactpersoon: An Macharis. Tel: 02/ 240 95 22. www.citizenne.be, an.macharis@citizenne.be

Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel vzw (RICFB):

Contactpersoon: Metusera Nsengiyumva. Tel: 02/ 411 69 15. www.foyer.be,

metusera.nsengiyumva@foyer.be